

Omat avaimet 2: Kokemusasiantuntijat kouluttajina ja mentoreina

Vailla vakinaista asuntoa ry:n hallinnoiman Omat avaimet 2: Kokemusasiantuntijat kouluttajina ja mentoreina -projektin tavoitteena on vahvistaa kokemusasiantuntijoiden roolia asunnottomien palveluiden suunnittelussa, kehittämisessä ja myös käytännön toteutuksessa.

Projektiin palkatuilla kokemusasiantuntijoilla on omakohtainen kokemus asunnottomuudesta ja sen lieveilmiöistä sekä pitkä kokemus asunnottomille suunnattujen palveluiden kehittämisestä.

Projektin avulla tuetaan asunnottomuustoimijoita hyödyntämään kokemusasiantuntijoiden erityisosaamista. Projektityöntekijät vievät kuntiin konkreettisia ohjeita ja käytännön työhön soveltuvia malleja: miten asunnottomuuskokemuksen omaavia asiantuntijoita otetaan mukaan palveluiden suunnitteluun, kuinka kokemustietoa voidaan käyttää, ja mitä kokemusasiantuntijatyö voi olla kunkin kunnan ja palvelun kohdalla.

Ei mitään meistä
ilman meitä!

Velkaantumisen monet polut asunnottomuusuhan alla olevilla ja asunnottomilla

Olen useasti törmännyt tilanteeseen tapaamieni ihmisten kanssa, joilla tilanne on aika lohduton. Pitäisi hakea asuntoa tai työvelvoite isketään niskaan. Työtä et voi ottaa vastaan, koska olet joutunut velkakierteeseen maksamattomien sairaala- ja päiväkotilaskujen tai palauttamattomien kirjastonkirjojen takia. Tämä on mielestäni jo köyhän kyykyttämistä pahimmillaan.

Lähdin pohtimaan asiaa siitä näkökannasta, että kaikilla meillä ei ole taloudenhallintaan samoja lähtökohtia. Lastenkodissa kasvanut nuori on aika usein se väliinputoaja tässäkin asiassa. Yhteiskuntamme huostaanottaa lapsen, jotta lapsen elämä parantuisi. Valitettavan usein juuri nämä ”pelastetut” lapset näkyvät meille pitkäaikaisasunnottomuuden tilastoissa sekä velkatilastoissa. Elämänhallinta ei ole korjaantunut ainakaan laitossijoituksen ansiosta. Nuoren asioita hoitaa parhaimmillaan yli 20 eri aikuista, jotka eivät kuitenkaan tiedä nuoren tilannetta välttämättä kokonaisvaltaisesti laisinkaan. Esimerkkitapauksena nuori lähetetään laitoksesta kotilomalle ilman, että hänellä on matkakorttia, jolla liikkua lomansa aikana. No, kuinka moni meistä aikuisistakaan on tapaamatta ystäviään mikäli siihen on mahdollisuus. Nuori liikkuu todennäköisesti ilman matkakorttia ja kasaa itselleen sievoisen summan tarkastusmaksuja, jotka sitten useassa laitoksessa vähennetään nuoren itsenäistymisvaroista tai vaaterahasta, joka kuuluu nuoren oikeuksiin.

Selvennyksen vuoksi laitan tähän vielä senkin, ettei kenellekään jää epäselväksi. Nuoren rahat kerääntyvät elatusavusta, jotka nuoren vanhemmilta peritään. Kun nuori tulee kotilomalle, perhe saa siltä ajalta ruokarahan, joka on suhteessa laitoksen saamaan päivämaksuun todella pieni. No, olemme vasta raapaisseet pintaa siitä, mistä kaikesta nämä nuorten velat kerääntyvät. Seuraava iso syy on se, ettei laitoksessa oleva nuori itse yleisesti hoida mitään rahaliikennettä vaan kaikki hoidetaan viranomaisien kautta. Nuori tottuu jo laitosjakson aikana, että laskut viedään jonnekin luukulle ja ne hoidetaan tai joku ne hoitaa. Entäs kun ihminen sairastuu vakavasti ja käy taistelua omasta hengestään. Järjestelmämme on rakennettu sillä tavalla, ettei ko. henkilö saa välttämättä muuta apua, kuin erittäin hyvän erikoissairaanhoidon. Kokonaisvaltaisesti emme ole valitettavasti vieläkään oppineet asioita katsomaan.

Velkaantuminen on maassamme häpeää tuottava asia, sillä ihmiset haluaisivat itse elättää itsensä. Entäs ne pariskunnat jotka muuttaisivat saman katon alle mikäli järjestelmämme sen soisi. Se ei vaan kannata, jos kummatkin ovat töissä käyviä ihmisiä ja aikaisemmin on tullut velkaa eli mikäli pariskunta muuttaa saman katon alle, huomioi kaikki viranomaiset tulonne yhteen, joka on väärin siinäkin suhteessa, ettei toisen velat kuulu mielestäni toisen maksettavaksi, mikäli ne ovat tulleet ennen kuin yhteenmuutto on tapahtunut.

Tulisiko järjestelmässämme tehdä jotain uudistuksia, jotta tämän kaltaisiin tilanteisiin ei ajaututtaisi.